

Dilek Sarigül

Yazar, yönetmen, müzisyen, ressam ve oyuncu hepsi bir arada olunabilir mi? Sanatla ilgileniyorsanız, aslında diğer alanlara da bir nebze olsun hâkim olmanız gerekir. Ancak bunların hepsini hakkıyla icra eden biri var: Mehmet Gürelî. Bu ay *Masa*'da, onu daha yakından tanımak için Cihangir'de buluştuk.

Mehmet Bey merhaba! Sizinle ilgili pek çok bilgiye ulaşmak mümkün. Ancak sizin tanınmasını merak ediyorum. Mehmet Gürelî kimdir, siz nasıl birisi olarak görüyorsunuz kendinizi?

Kısa bir şey söyleyeyim, aslında bu çok uzun bir şey çünkü. Bütün hayatı kapsayan bir şey. Birkaç tane uğraştığım dal var hayatta: Müzik, edebiyat, sinema, resim. Bunlar benim aslında vazgeçemeyeceğim tutkular halini almış vaziyette. Hepsini birlikte yaptığım için bazıları uzun sürede, bazıları kısa sürede oluyor. Bunlar arasında çalışan bir adamım aslında. Sabah kalktığımda zaman nereye gideceğimi bile bilmiyorum ama odanın içinde mutlaka bir şey beni çekiyor, o köşeye gidiyorum. Ya gitarı alıyorum ya resmin başına geçiyorum ya kitap okuyorum ya da müzik dinliyorum. Ondan sonra şöyle bir duruyorum, kahvemle sigara içmeye çalışmıyorum, çünkü on senedir içmiyorum. Ama kahveyle böyle hafif dalıyorum, neler olacak hayatta diye. Bazen çok güzel bir telefon geliyor, bazen de kötü bir haber alıyorum. Mesela, geçenlerde Belmondo öldü. *The New Wave* diye bir kitaptan fotoğrafını çekip Instagram'a attım. Arkadaşım gibi hissediyorum. Onlarla büyümüşüm. Filmini izlediğim zaman ben on yaşında falandım. *Serseri Aşklar...* Sonra mesela, onun senaryosunu basmışım hayatta. Onun yönetmeni üzerine özel sayı yapmışım, kitaplarını basmışım. Yani hayatımın içindeki insanlarla sürekli bir temas halindeyim. Bir karmaşayım aslında belki. Bir kaos da diyebilirim. Ama ne olduğunu bildiğim için kaosa izin vermiyorum. Kelime olarak izin veriyorum. Anarşi de diyebilirim içimdeki.

Çok yönlü bir kültür insanısınız. Hayatınızda pek çok sanatsal üretim mevcut. Sinema da bunlardan biri. Bir röportajınızda,

MEHMET GÜRELİ: SEVGİSİZ BİR ŞEY YAPIYORSAN, BENCE YAPMA

"Sinemayı Salah'ın Fransızca sinema dergilerinden öğrendim," diyorsunuz. Bunu anlatır mısınız?

Salah, benim dayım. O zamanlar film eleştirileri yapıyor ve Nişantaşı Ortaokulu'nda Fransızca öğretmeni. Beraber yaşıyoruz. Sinemaya ve resme çok meraklı, edebiyata da çok meraklı. Hepsisiyle uğraşan biri. Benim örnek aldığım insan denebilir. Benim hocam; hayattaki ilk öğretmenim o. Onun sinema kitapları ve dergileri var. Odası çok özel bir oda. Cihangir'de yaşıyoruz, bir çatı katında, çok güzel bir evdeyiz. O eve ben beş yaşında girdim. O yaşta okuma yazma da öğrendiğim için notlar tutuyorum sinema dergilerinden. Fransızca aslında, bir şey de anlamıyorum. Sadece şunu anlıyordum; derginin son sayfalarında filmlere yıldız veriliyor, yanına yönetmenin adı da yazılıyor. Bir defter tutmaya başladım. Onu da bana Salah Birsel hediye etti. Oraya yönetmenleri yazmaya başladım, hâlâ da yazıyorum, şaşırtıcı bir şey bu. Altmış senedir yazıyorum o deftere. Şu an iki yüz elli yönetmen falan oldu. Yazıyorum gördüğüm filmleri, yanına not alıyorum, yıldız veriyorum. Çoğu filmi de görmemişim. Bütün hayatım bu filmleri kovalamakla geçti. Dergide dört yıldız verilen filmlerin yanına, yönetmene baktığım zaman onun iyi bir yönetmen olabileceğini düşünüyorum o zaman. Şimdi de aynı kafadayım aslında. Fakat bazı yönetmenlerin filmlerine bir yıldız verdikleri de oluyor. Mesela Jean Luc Godard'ın filmlerine devamlı bir yıldız veren bir adam var. İsimler de var, notu kimin verdiği yazıyor. Bizim *Altyazı* gibi dergilerde de uygulandı bu sistem. On tane sinema yazarı, filmleri eleştirip not veriyor. Oradan öğrendim bir şeyler. Yani sinema tarihi öyle hemen öğrenilecek bir şey değil. Hâlâ çalışıyorum, bitmez bu iş. Ama işin püf noktalarını biraz yakaladım gibi. Sonra Salah'a sorarak bir şeyler öğrenmeye çalıştım. Öğretmen olduğu için meraklı birini bulduğunda ona muazzam anlatan biriymi. Bana da anlatırdı durmadan. Sonra bu dergilerin hepsini on yedi yaşında bir koliyle hediye etti bana. Ankara'daydım o zamanlar. "Fransızca bilmiyorsun ama bu dergiler sende olsun," dedi. Mese-

la Fransa'ya gitti bir gün, Godard'ın bana Fransızca kitabını getirdi. Fransızca bilmediğimi biliyor ama bana hediye almış.

Ah Beyoğlu Vah Beyoğlu kitabının yazım aşamasında hatırı sayılır yardımlarınız da olmuş...

Salah, Türk Dil Kurumu'na seçildi ve Ankara'ya gitti. Yayın Kurulu Başkanı oldu ve dergiler çıkarıyordu orada. İstanbul'u çok özliyordu, aslında Karşıyakalı ama yirmi sene İstanbul'da kaldı. O kahveler zamanı, edebiyatın en yoğun olduğu dönem galiba, 1940'la 1960 arası. Bütün edebiyatçılar orada; Behçet Necatigil, Sait Faik... Bizim eve de geliyorlar. Salah'ın en yakın dostları onlar. Boyuna dolaşıp akşamları sinemaya gidiyorlar. *Ah Beyoğlu Vah Beyoğlu*'yu yazarken de Salah bana mektup yazıyordu. Diyordu ki, "Şimdi bu kahvenin yerinde ne var?" Kahveler kapanmaya başladı. Beyoğlu o zamanlar kahveler cenneti gibiymiş, ben sonuna yetiştim. Ben mektup yazıyordum; şunun yerinde bu var, onun yerinde bu var. O da kitabı